

**Situația social-economică
a municipiului Chișinău
în ianuarie-septembrie 2021**
(informație succintă)

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Oleg CARA Președintele colegiului de redacție

Aurelia SPĂTARU, Iurie MOCANU, Lilia RACU

Natalia ȘARAGOV, Larisa PLUGARU

© Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova,
str.Grenoble,106, Chișinău, MD-2019, Republica Moldova.
Tel.: (373 22) 40 30 00,
e-mail: moldstat@statistica.gov.md,
<http://www.statistica.gov.md>

PREFAȚĂ

Publicația dată conține informații statistice despre situația economică, socială, și demografică a municipiului Chișinău.

Actuala ediție este structurată în 12 capitole, care cuprind informații din diverse domenii de activitate: date generale, situația demografică, piața muncii, sănătate, turismul, infracțiunile, agricultura, industria, investiții în active imobilizate, construcțiile, transporturile.

Datele pe unii indicatori sunt provizorii și în edițiile ulterioare pot fi rectificate conform precizărilor parvenite de la entitățile raportoare. Respectiv, unele date sunt precizate în comparație cu cele publicate în edițiile anterioare.

CUPRINS

1. Informație succintă privind situația social-economică a mun. Chișinău în ianuarie-septembrie 2021	5
2. Situația demografică.....	6
3. Câștigul salarial	7
4. Sănătate.....	8
5. Turism.....	9
6. Infrațțiuni	12
7. Agricultură.....	13
8. Industrie	14
9. Investiții în active imobilizate	15
10. Construcții	16
11. Transporturi	17
12. Precizări metodologice	18

Simboluri folosite:

- = evenimentul nu a existat
- 0,0 = valoare mică
- c = date confidențiale
- s = pentru a asigura confidențialitatea pozițiilor marcate cu 'c', pozițiile marcate cu 's' în coloanele corespunzătoare nu pot fi diseminate

1. Informație succintă privind situația social-economică a mun. Chișinău în ianuarie-septembrie 2021

Situația demografică în ianuarie-septembrie 2021 a fost determinată de o descreștere a nivelului natalității cu 19,3%, iar la nivelul mortalității, nupțialității și al divorțialității s-a înregistrat o creștere cu 24,1%, 39,4% și 13,9%.

Câștigul salarial mediu lunar nominal brut al unui angajat în trimestrul III 2021 a fost de 10 892,6 lei, în creștere față de aceeași perioadă a anului precedent cu 14,8% și depășind media pe țară cu 18,7%.

Cifra de afaceri în industrie în ianuarie-septembrie 2021, a fost în creștere cu 19,7% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent.

Investițiile în active imobilizate din contul tuturor surselor de finanțare realizate în perioada de raport au însumat 12763,3 mil. lei, majorându-se cu 14,0% față de ianuarie-septembrie 2020. Sursa principală de finanțare a investițiilor au fost mijloacele proprii ale investitorului, ponderea cărora a constituit 62,2%.

Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport rutier în ianuarie-septembrie 2021 a însumat 1802,8 mil. tone-km, cu 19,7% mai mult decât cel înregistrat în aceeași perioadă a anului precedent.

Volumul mărfurilor transportate de către întreprinderile de transport rutier a constituit 5033,6 mii tone, majorându-se cu 20,9% comparativ cu ianuarie-septembrie 2020.

Numărul pasagerilor transportați cu autobuzele și microbuzele de folosință generală a fost de 22,7 mil. pasageri, majorându-se cu 5,5% față de aceeași perioadă a anului trecut.

Tabelul 1.1. *Principalii indicatori ai situației social-economice a mun. Chișinău în ianuarie-septembrie 2021*

	Ianuarie-septembrie 2021	
	valoarea absolută	în % față de ianuarie-septembrie 2020
Născuți-vii, persoane	5 616	80,7
Decedați, persoane	6 745	124,1
Numărul căsătoriilor	3 993	139,4
Numărul divorțurilor	1 888	113,9
Câștigul salarial mediu lunar ¹ , lei	10 892,6	114,8
Valoarea producției industriale, mil. lei (în prețuri curente)	19 285,8 ²	111,3
Investiții în active imobilizate, mil. lei	12 763,3	114,0
Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport rutier, mil. tone-km	1 802,8	119,7
Mărfuri transportate de întreprinderile de transport rutier, mii tone	5 033,6	120,9
Parcursul pasagerilor cu autobuze și microbuze, mil. pasageri-km	682,0	110,7
Pasageri transportați cu autobuze și microbuze, mii pasageri	22 745,8	105,5

¹ Datele cuprind unitățile economice (sectorul real) cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați, care își au sediul central în mun. Chișinău.

² Datele se prezintă pe cercul de întreprinderi cu activitate principală de industrie, cuprinse în cercetare statistică lunară: cu >20 angajați - exhaustiv, 4-19 angajați - eșantion

2. Situația demografică¹

Evoluția proceselor demografice în ianuarie-septembrie 2021 se caracterizează prin următorii indicatori principali ai mișcării naturale a populației.

Tabelul 2.1. Procesele demografice

	Ianuarie-septembrie		
	2020	2021 ²	2021 în % față de 2020
Născuți-vii, persoane	6 961	5 616	80,7
Decedați, persoane	5 435	6 745	124,1
din care, copii sub 1 an	90	98	108,9
Sporul natural	1 526	-1 129	74,0
Numărul căsătoriilor	2 865	3 993	139,4
Numărul divorțurilor	1 657	1 888	113,9

¹ Datele sunt prezentate conform ultimului domiciliu, după data înregistrării.

² Date provizorii.

Conform datelor provizorii, în ianuarie-septembrie 2021 au fost înregistrați 5616 născuți-vii, cu 19,3% mai puțin comparativ cu perioada similară din anul precedent.

Numărul persoanelor decedate a fost de 6745, cu 24,1% mai mult comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut. Numărul copiilor decedați în vârstă sub 1 an în această perioadă s-a majorat cu 8,9%, fiind de 98 persoane.

În ianuarie-septembrie 2021 au fost înregistrate 3993 căsătorii, numărul acestora s-a majorat cu 39,4% în comparație cu perioada de referință din anul 2020. Conform hotărârilor judecătorești numărul divorțurilor oficial înregistrate a fost de 1888, majorându-se cu 13,9% față de aceeași perioadă a anului trecut.

Tabelul 2.2. Migrația internă

	Numărul de sosiri în:		Numărul de plecări din:		Sporul migratoriu în:	
	localități urbane	localități rurale	localități urbane	localități rurale	localități urban	localități rural
Total, persoane	12 820	1 009	6 758	625	6 062	384
<i>inclusiv:</i>						
Sectorul Botanica	2 398	137	1 734	147	664	-10
Sectorul Buiucani	3 177	135	1 354	93	1 823	42
Sectorul Centru	2 519	-	1 066	-	1 453	-
Sectorul Ciocana	2 012	323	1 265	174	747	149
Sectorul Rîscani	2 714	414	1 339	211	1 375	203

Conform datelor furnizate de către Agenția Servicii Publice din Registrul de Stat al Populației, în ianuarie-septembrie 2021, în municipiul Chișinău au sosit 13829 persoane și au plecat 7383 persoane, prin urmare sporul migratoriu a constituit 6446 persoane.

3. Câștigul salarial

În trimestrul III 2021, câștigul salarial mediu lunar nominal brut al unui angajat a fost de 10892,6 lei, în creștere cu 14,8% față de trimestrul III 2020 și cu 18,7% mai mare decât media pe țară (9175,7 lei).

În sectorul bugetar, în trimestrul III 2021, câștigul salariul mediu lunar a constituit 9781,9 lei, cu 10,1% mai mult față de trimestrul III 2020, iar în sectorul real acest indicator a constituit 11106,9 lei și s-a mărit cu 15,6% față de cel înregistrat în aceeași perioadă a anului trecut.

Tabelul 3.1. *Câștigul salarial mediu lunar nominal brut în trimestrul III 2021, pe activități economice¹*

Activități economice	Lei	În % față de:	
		trimestrul III 2020	trimestrul II 2021
Total	10 892,6	114,8	101,6
Agricultură, silvicultură și pescuit	6 198,2	103,4	107,5
Industrie și construcții	9 279,6	107,5	105,3
Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii	12 748,2	108,1	100,1
Învățământ	8 770,5	107,1	93,3
Alte activități de servicii	11 542,8	118,4	101,7

¹ Datele cuprind unitățile din sectorul real cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați, care își au sediul central în mun. Chișinău

4. Sănătate

Conform datelor Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, morbiditatea populației prin unele boli infecțioase în ianuarie-septembrie 2021 în municipiul Chișinău a înregistrat o tendință de creștere a cazurilor de îmbolnăvire prin infecția enterovirală; infecția cu Coronavirus de tip nou (COVID-19); enterite, colite, gastroenterite provocate de agenți determinați; hepatita virală B cronică fără Delta antigen primar depistată; infecții intestinale acute provocate de agenți nedeterminați; sifilisul; pneumonii, bronhopneumonii acute; tuberculoza organelor respiratorii.

Tabelul 4.1. Morbiditatea populației prin principalele boli infecțioase

	Ianuarie-septembrie 2021	
	Total, cazuri	în % față de ianuarie-septembrie 2020
Escherichioze	32	88,9
Enterite, colite, gastroenterite provocate de agenți determinați	186	191,8
Intoxicații și toxicoinfecții alimentare provocate de agenți nedeterminați	312	90,4
Infecții intestinale acute provocate de agenți nedeterminați	1 347	153,6
Tuberculoza organelor respiratorii	187	134,5
Scarlatina	57	18,3
Sifilisul	330	146,0
Infecția gonococică acută și cronică	174	128,9
Varicela	596	45,9
Hepatita virală B cronică fără Delta antigen primar depistată	94	191,8
Hepatita virală C cronică primar depistată	115	133,7
Infecția cu virusul imunodeficienței umane (HIV)	110	120,9
Infecția enterovirală	1 378	de 22,6 ori
Pediculoza	62	61,4
Scabia	57	65,5
Infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple	54 844	88,9
Pneumonii, bronhopneumonii acute	25 987	141,0
Gripă	-	-
Infecția cu Coronavirus de tip nou (COVID-19)	56 234	de 2,4 ori

5. Turism

Structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare în ianuarie-septembrie 2021 au fost frecventate de 72,8 mii turiști sau cu 94,2% mai mult comparativ cu perioada similară din anul precedent. Numărul turiștilor sosiți se prezintă în felul următor:

Tabelul 5.1. Numărul turiștilor sosiți în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare

	Ianuarie-septembrie 2021		Ianuarie-septembrie 2021 în % față de ianuarie-septembrie 2020		Informativ: Ianuarie-septembrie 2020 în % față de ianuarie-septembrie 2019	
	total, turiști	din care, nerezidenți	total, turiști	din care, nerezidenți	total, turiști	din care, nerezidenți
Total	72 771	38 989	194,2	191,6	18,9	17,3
din care:						
Hoteluri și moteluri	48 765	34 407	171,7	186,9	20,9	17,1
Cămine pentru vizitatori	2 012	-	105,0	-	47,4	-
Pensiuni turistice și agroturistice	3 629	1 477	171,3	de 2,0 ori	20,2	21,5
Structuri de întremare	3 584	35	de 2,2 ori	de 8,8 ori	28,1	2,9
Structuri de odihnă (vile turistice, sate de vacanță, etc.)	14 781	3 070	de 4,4 ori	de 2,6 ori	10,1	17,8

Ponderi mai însemnate în numărul total al turiștilor străini cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare le-au revenit celor sosiți din România (27,9%), Federația Rusă (12,3%), Ucraina (11,3%), S.U.A (7,7%), Turcia (4,6%), Italia și Germania (câte 3,9%).

Tabelul 5.2. Numărul de înnoptări ale turiștilor în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare

	Ianuarie-septembrie 2021		Ianuarie-septembrie 2021 în % față de ianuarie-septembrie 2020		Informativ: Ianuarie-septembrie 2020 în % față de ianuarie-septembrie 2019	
	total, înnoptări	din care, nerezidenți	total, înnoptări	din care, nerezidenți	total, înnoptări	din care, nerezidenți
Total	272 691	82 303	175,5	167,3	24,6	19,5
din care:						
Hoteluri și moteluri	124 198	72 864	197,7	160,5	23,0	19,9
Cămine pentru vizitatori	51 344	-	97,4	-	83,6	-
Pensiuni turistice și agroturistice	5 756	3 111	193,7	de 2,2 ori	14,9	15,4
Structuri de întremare	59 909	501	188,5	de 12,8 ori	31,6	2,2
Structuri de odihnă (vile turistice, sate de vacanță, etc.)	31 484	5 827	de 6,2 ori	de 2,5 ori	5,1	17,8

În ianuarie-septembrie 2021 în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare au fost înregistrate 272,7 mii înnoptări ale turiștilor, din care 190,4 mii ale cetățenilor moldoveni (69,8% din total înnoptări) și 82,3 mii înnoptări ale nerezidenților (30,2%).

Durata medie de ședere a unui turist în structurile de primire turistică colective, în ianuarie-septembrie 2021 a constituit 4,7 zile, din care la hoteluri și moteluri - 3,5 zile, cămine pentru vizitatori – 26,5 zile, pensiuni turistice și agroturistice - 2,6 zile, structuri de întremare – 17,7 zile și structuri de odihnă – 3,1 zile.

În ianuarie-septembrie 2021 agențiile de turism și turoperatorii au prestat servicii turistice la 187,8 mii turiști și excursioniști, pe fundalul reducerii indicatorului în cauză în ianuarie-septembrie 2020 față de perioada respectivă a anului 2019 cu 205,6 mii de turiști. Numărul de turiști și excursioniști străini, care au beneficiat de serviciile agențiilor de turism și turoperatorilor în perioada de raport, s-a cifrat la 18486 persoane, din care 17375 persoane sau 94,0% din total au sosit în scopuri de odihnă, recreere și agrement; 1111 persoane (6,0%) - în scopuri de afaceri și profesionale. Numărul de turiști și excursioniști care au plecat în străinătate prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor, în perioada de raport, a totalizat 136,9 mii persoane.

Tabelul 5.3. Numărul de turiști și turiști-zile, după scopul vizitelor

	Ianuarie-septembrie 2021		Ianuarie-septembrie 2021 în % față de ianuarie-septembrie 2020		Informativ: Ianuarie-septembrie 2020 în % față de ianuarie-septembrie 2019	
	turiști	turiști-zile	turiști	turiști-zile	turiști	turiști-zile
Total	187 770	942 639	de 3,0 ori	de 3,6 ori	23,6	15,7
Turism receptor (primirea cetățenilor străini) - total	18 486	6 822	de 2,7 ori	de 3,0 ori	44,7	5,3
din care, în scopuri de:						
afaceri și profesionale	1 111	2 131	de 6,0 ori	de 3,7 ori	10,6	7,5
odihnă, recreere și agrement	17 375	4 691	de 2,7 ori	de 3,0 ori	49,1	4,5
tratament	-	-	-	-	63,1	63,9
Turism emițător (deplasarea cetățenilor moldoveni în străinătate) - total	136 949	915 744	de 3,5 ori	de 3,6 ori	16,4	16,1
din care, în scopuri:						
afaceri și profesionale	302	1 112	88,0	87,9	25,1	21,4
odihnă, recreere și agrement	136 396	911 484	0,7	de 3,6 ori	16,4	16,2
tratament	251	3 148	100,0	95,7	12,7	10,7
Turism intern (deplasarea cetățenilor moldoveni în interiorul țării, în scop turistic)	32 335	20 073	177,2	85,8	99,9	88,4

Numărul turiștilor străini sosiți și a turiștilor moldoveni care au plecat în străinătate, prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor din mun. Chișinău, se prezintă astfel:

Tabelul 5.4. Numărul turiștilor străini sosiți și a turiștilor moldoveni care au plecat în străinătate

	Turiști străini sosiți		Turiști moldoveni plecați	
	Ianuarie-septembrie 2021	Ianuarie-septembrie 2020	Ianuarie-septembrie 2021	Ianuarie-septembrie 2020
Total	18 486	6 731	136 949	38 627
din care:				
Austria	680	5	82	299
Bulgaria	22	9	26 309	2 786
Egipt	-	-	25 626	4 116
Emiratele Arabe	c	c	722	435
Federația Rusă	2 503	164	223	175
Franța	25	9	194	153
Germania	235	14	71	68
Grecia	-	7	5 561	450
Israel	16	10	317	397
Italia	2 207	23	266	317
Polonia	3 680	7	c	18
Republica Cehă	16	c	44	481
România	6 501	5 069	2 727	4 923
S.U.A.	45	17	13	20
Turcia	75	57	67 090	20 114
Ucraina	2 204	1 014	2 199	2 234
Alte țări	276	323	5 502	1 641

Numărul de turiști și excursioniști care au plecat în străinătate, prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor din municipiul Chișinău, a fost de 7,4 ori mai mare comparativ cu numărul turiștilor și excursioniștilor străini sosiți.

6. Infrațiuni

Conform datelor Ministerului Afacerilor Interne, în ianuarie-septembrie 2021, numărul infracțiunilor înregistrate în municipiul Chișinău a constituit 5672 cazuri, ceea ce este cu 9,6% mai mult față de ianuarie-septembrie 2020. Infracțiunile săvârșite pe teritoriul municipiului constituie 28,7% din numărul total de infracțiuni înregistrate pe teritoriul țării. În luna septembrie anul curent, au fost înregistrate 747 infracțiuni. Din numărul total de infracțiuni înregistrate, 20,1% constituie infracțiuni grave, deosebit de grave și excepțional de grave.

Tabelul 6.1. Infracțiuni înregistrate, pe categorii

	Ianuarie-septembrie 2021	
	Total, cazuri	în % față de ianuarie-septembrie 2020
Infracțiuni înregistrate - total	5 672	109,6
inclusiv:		
Excepțional de grave, deosebit de grave și grave	1 138	118,2
Mai puțin grave	3 330	107,6
Ușoare	1 204	107,6

Cele mai răspândite infracțiuni înregistrate au fost infracțiunile contra patrimoniului, în ianuarie-septembrie 2021 au fost înregistrate 3433 cazuri. Ponderea infracțiunilor contra patrimoniului în total infracțiuni înregistrate a constituit 60,5%.

Conform datelor Inspectoratului General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne, în ianuarie-septembrie 2021 pe teritoriul municipiului au fost înregistrate 225 incendii, care au determinat pierderi în sumă de 12452,6 mii lei. Numărul incendiilor comparativ cu ianuarie-septembrie 2020 s-a majorat cu 0,4%.

7. Agricultură

Fitotehnie. Rosta medie la 1 hectar a principalelor culturi agricole în întreprinderile agricole (inclusiv gospodăriile țărănești (de fermier) cu suprafața terenurilor agricole de 50 ha și peste), conform situației la 1 octombrie 2021, se caracterizează prin următoarele date:

Tabelul 7.1. Rosta medie a culturilor agricole în întreprinderile agricole (inclusiv gospodăriile țărănești (de fermier) mari¹) în perioada ianuarie-septembrie 2021

	Chintale la 1 hectar	În % față de ianuarie-septembrie 2020
Cereale și leguminoase boabe (fără porumb) - total³	45,7	de 9,9 ori
din care:		
grâu de toamnă și primăvară ²	49,9	de 11,6 ori
orz de toamnă și primăvară ²	40,7	de 13,6 ori
leguminoase boabe – total ²	20,1	179,5
Rapiță²	29,6	-
Cartofi	126,1	54,5
Legume de câmp	64,1	75,4
Fruite sâmbâtoase	240,4	187,8
Fruite sâmburoase	89,7	191,7
Struguri	60,0	151,6

¹ Gospodăriile țărănești (de fermier) cu suprafața terenurilor agricole de 50 ha și peste

² În masă după finisare

Zotehnie. În ianuarie-septembrie 2021, în întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) care au la balanță animale, în raport cu aceeași perioadă a anului precedent a scăzut producția (creșterea în masă vie) a vitelor și a păsărilor cu 30,2%, producția de lapte - cu 25,5% și producția de ouă - cu 23,7%.

La 1 octombrie 2021 față de data respectivă a anului trecut s-a diminuat efectivul de animale pe toate speciile în gospodăriile de toate categoriile ca rezultat al scăderii efectivului de animale atât în întreprinderile agricole, cât și în gospodăriile populației.

Tabelul 7.2. Efectivul de animale pe principalele specii

	La 1 octombrie 2021		Ponderea (în % față de total)
	capete	în % față de 1 octombrie 2020	
Bovine - total	845	69,2	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ³	73	44,8	8,6
gospodăriile populației	772	73,0	91,4
din ele vaci – total	577	88,0	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ³	56	98,2	9,7
gospodăriile populației	521	87,0	90,3
Porcine - total	1 089	73,4	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ³	29	15,9	2,7
gospodăriile populației	1 060	81,5	97,3
Ovine și caprine - total	4 293	93,5	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ³	80	52,3	1,9
gospodăriile populației	4 213	94,9	98,1
Păsări - total	198 077	83,1	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ³	198 077	83,1	100,0

³ Întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) care au la bilanț animale

8. Industrie

În ianuarie-septembrie 2021, comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, **producția industrială** s-a majorat cu 11,3%, ca urmare a creșterii producției industriale la producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (+15,0%), a industriei extractive (+11,6%) și a industriei prelucrătoare (+10,9%).

Tabelul 8.1. *Indicii producției industriale, pe total și secțiuni ale industriei, %*

	Ianuarie-septembrie 2021 față de ianuarie-septembrie 2020
Industrie, total	111,3
Industria extractivă	111,6
Industria prelucrătoare	110,9
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	115,0

În ianuarie-septembrie 2021, **cifra de afaceri în industrie** a fost în creștere cu 19,7% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent.

9. Investiții în active imobilizate¹

În ianuarie-septembrie 2021 entitățile din sectorul real cu 5 salariați și mai mult și instituțiile bugetare au realizat **investiții în active imobilizate** în valoare de 12,8 miliarde lei, sau cu 14,0% (în prețuri comparabile) mai mult față de ianuarie-septembrie 2020.

În ianuarie-septembrie 2021 **investițiile în imobilizări corporale** au constituit 12,4 miliarde lei, fiind în creștere cu 13,6% față de perioada similară a anului precedent. **Investițiile în imobilizări necorporale** au constituit 354,0 milioane lei, cu 29,6 % mai mult față de ianuarie-septembrie 2020.

Tabelul 9.1. Investiții în active imobilizate în ianuarie-septembrie 2021

	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		ianuarie- septembrie 2020	total
Investiții în active imobilizate – total	12 763,3	114,0	100,0
Imobilizări necorporale	354,0	129,6	2,8
Imobilizări corporale	12 409,3	113,6	97,2
din care:			
clădiri rezidențiale	2 153,2	112,4	16,9
clădiri nerezidențiale	1 625,1	96,3	12,7
construcții ingineresti	3 175,3	114,3	24,9
mașini și utilaje	3 367,3	131,9	26,4
mijloace de transport	1 440,9	91,1	11,3
alte imobilizări corporale	647,4	178,4	5,0

¹ Datele se prezintă pe entitățile din sectorul real cu 5 salariați și mai mult și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați.

Din total investiții realizate în ianuarie-septembrie 2021 cea mai mare pondere le revine investițiilor în mașini și utilaje, care a constituit 26,4%.

10. Construcții

Autorizații de construire. În ianuarie-septembrie 2021 s-au eliberat 1557 autorizații de construire pentru clădiri rezidențiale și nerezidențiale, în creștere de 2,0 ori față de ianuarie-septembrie 2020.

Tabelul 10.1. *Autorizații de construire eliberate pentru clădiri în ianuarie-septembrie 2021*

	Total, număr	În % față de:	
		ianuarie-septembrie 2020	total
Total	1 557	de 2,0 ori	100,0
din care pentru clădiri:			
rezidențiale	1 418	de 2,2 ori	91,1
nerezidențiale	139	113,0	8,9

Locuințe date în exploatare. În ianuarie-septembrie 2021 au fost date în exploatare 4665 locuințe (apartamente și case de locuit individuale), cu 605 locuințe (sau cu 14,9%) mai mult față de ianuarie-septembrie 2020. Suprafața totală a locuințelor date în exploatare în ianuarie-septembrie 2021 a constituit 343,2 mii m², sau cu 17,8% mai mult față de ianuarie-septembrie 2020.

Tabelul 10.2. *Locuințe date în exploatare în ianuarie-septembrie 2021*

	Ianuarie-septembrie 2021	Ianuarie-septembrie 2020	Ianuarie-septembrie 2021 în % față de ianuarie-septembrie 2020
Locuințe - total, unități	4 665	4 060	114,9
apartamente	4 241	3 697	114,7
case de locuit individuale	424	363	116,8
din total în:			
mediul urban	4 463	3 850	115,9
mediul rural	202	210	96,2
Suprafața totală, m²	343 242	291 447	117,8
apartamente	290 973	246 535	118,0
case de locuit individuale	52 269	44 912	116,4
din total în:			
mediul urban	318 350	268 924	118,4
mediul rural	24 892	22 523	110,5

11. Transporturi

În luna septembrie 2021, cu transportul rutier de pasageri din mun. Chișinău au fost transportați 2,8 mil. pasageri, cu 15,0% mai mult ca în luna corespunzătoare din anul 2020. Parcursul pasagerilor, în luna de raport a constituit 96,2 mil. pasageri-km, cu 42,1% mai mult comparativ cu luna septembrie 2020.

În ianuarie-septembrie 2021, cu autobuze și microbuze, au fost transportați 22,7 mil. pasageri, cu 5,5% mai mult ca în perioada similară din anul 2020, sau 51,4% din numărul total de pasageri transportați în ansamblu pe țară. Parcursul pasagerilor a constituit 682,0 mil. de pasageri-km, fiind în creștere cu 10,7% comparativ cu ianuarie-septembrie 2020.

Tabelul 11.1. Numărul de pasageri transportați și parcursul pasagerilor în ianuarie-septembrie 2021

	Septembrie 2021	În % față de septembrie 2020	Ianuarie-septembrie 2021	În % față de ianuarie-septembrie 2020
Pasageri transportați - mii. pasageri	2 822,3	115,0	22 745,8	105,5
Parcursul pasagerilor - mil. pasageri-km	96,2	142,1	682,0	110,7
Distanța medie de transport a unui pasager în transportul public, km	34,1	123,6	30,0	104,9

În luna septembrie 2021, întreprinderile de transport rutier au transportat 0,7 mil. tone de mărfuri, cu 28,3% mai mult ca în luna corespunzătoare din anul 2020. Parcursul mărfurilor, în luna de referință, a constituit 220,6 mil. tone-km, fiind în creștere cu 12,6% comparativ cu luna septembrie 2020.

Tabelul 11.2. Volumul de mărfuri transportate și parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport

	Septembrie 2021	În % față de septembrie 2020	Ianuarie-septembrie 2021	În % față de ianuarie-septembrie 2020
Mărfuri transportate - mii tone	707,2	128,3	5 033,6	120,9
Parcursul mărfurilor - mil.tone-km	220,6	112,6	1 802,8	119,7
Distanța medie de transport a unei tone de marfă, pe întreprinderi de transport, km	311,9	87,8	358,2	99,0

În ianuarie-septembrie 2021 întreprinderile de transport rutier au transportat 5033,6 mii tone de mărfuri, cu 20,9% mai mult față de perioada corespunzătoare din anul precedent, sau 45,3% din volumul total de mărfuri transportate în ansamblu pe țară.

Parcursul mărfurilor a totalizat 1802,8 mil. tone-km, cu 19,7% mai mult față de perioada analizată a anului precedent.

12. Precizări metodologice

Spor natural – reprezintă diferența dintre numărul de născuți-vii și numărul decedaților în perioada de referință. Sporul natural pozitiv (creșterea) - numărul născuților-vii depășește numărul decedaților. Sporul natural negativ (scăderea naturală) - numărul decedaților depășește numărul născuților-vii.

Spor migratoriu – reprezintă diferența dintre numărul de imigranți și cel al emigranților unui teritoriu.

Câștigul salarial mediu lunar brut reprezintă raportul dintre sumele brute calculate salariaților în perioada de referință (indiferent pentru ce perioadă se cuvin) către numărul mediu al salariaților și numărul de luni din perioada de referință. Datele cuprind unitățile din sectorul real cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați, care își au sediul central în municipiul Chișinău.

Morbiditate – totalitatea cazurilor de îmbolnăvire a populației, înregistrate în perioada de referință, la adresarea în instituția curativ-profilactică sau în timpul examenului profilactic.

Capacitatea și frecventarea structurilor de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare turistică provin din rapoartele statistice prezentate de agenții economici care administrează efectiv structurile de cazare turistică colective.

Structură de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică este orice construcție sau loc amenajat, destinat, conform proiectării și executării, pentru cazarea turiștilor.

Sosirea unui turist într-o structură de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare se înregistrează când o persoană este înscrisă în registrul structurii respective, pentru a fi găzduită una sau mai multe nopți neîntrerupte. În fiecare structură de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare se consideră o singură sosire pe turist, indiferent de numărul de înoptări rezultate din șederea sa neîntreruptă.

Înoptarea reprezintă intervalul de 24 de ore, începând cu ora hotelieră, pentru care o persoană este înregistrată în evidența structurii de cazare turistică și beneficiază de găzduire în contul tarifului aferent spațiului ocupat, chiar dacă durata de ședere efectivă este inferioară intervalului menționat. Sunt incluse și înoptările aferente paturilor instalate suplimentar (plătite de turiști).

Indicele de utilizare netă al capacității de cazare turistică în funcțiune exprimă relația între capacitatea de cazare în funcțiune și utilizarea efectivă a acesteia de către turiști, într-o perioadă determinată. Rezultă din calcul prin împărțirea numărului total de înoptări realizate, la capacitatea de cazare turistică în funcțiune, din perioada respectivă.

Durata medie de înoptări a unui turist se calculează prin împărțirea numărului de înoptări realizate la numărul de turiști cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare.

Agențiile de turism sunt agenții economici, titulari de licență pentru activitatea turistică, specializate în achiziționarea de pachete turistice de la turoperatori și în comercializarea acestor pachete direct consumatorilor, precum și în comercializarea serviciilor proprii.

Turoperatorii sunt agenții economici, titulari de licență pentru activitatea turistică, specializați în formarea de pachete turistice și în comercializarea acestora prin intermediul agențiilor de turism sau direct consumatorilor.

Turism organizat – formă de turism, caracterizată prin înțelegeri prealabile în ce privește prestația, inclusiv serviciile legate de deplasarea și sejurul turistului, prin intermediul contractelor sau altor tipuri de aranjamente.

Formele de turism: i) **turismul intern**: deplasarea rezidenților Republicii Moldova în interiorul țării, în scop turistic; ii) **turismul receptor**: primirea cetățenilor străini în țară; iii) **turismul emițător**: deplasarea rezidenților Republicii Moldova în străinătate.

Turiștii/excursioniștii participanți la turismul organizat sunt persoanele care beneficiază de serviciile oferite și vândute de titularii de licență care organizează activitatea turistică.

Turiștii reprezintă persoanele care petrec cel puțin o noapte într-o structură turistică de găzduire colectivă sau privată.

Excursioniștii (vizitatorii de o zi) reprezintă persoanele ce nu petrec cel puțin o noapte într-o structură.

Infrațiune înregistrată – fapt obștesc periculos, relevat și luat la evidență oficial, în conformitate cu legislația penală în vigoare.

Volumul producției vegetale se determină prin mărimea recoltei globale a culturilor agricole.

Volumul producției animale se determină prin mărimea masei vii a prășilei obținute și sporului vitelor și păsărilor tinere crescute în curs de un an, a sporului în greutate al animalelor mature, obținut în urma îngrășării lor, precum și cantității de lapte, lână, ouă și alte produse animaliere obținute în procesul folosirii gospodărești a animalelor și păsărilor.

Valoarea producției fabricate în prețuri curente este calculată pentru producția destinată vânzării (include și valoarea stocurilor evaluate la prețuri de vânzare). Pentru producția fabricată din materia primă a clientului se include doar costul serviciului de prelucrare.

Valoarea producției livrate în prețuri curente reprezintă cantitatea produselor livrate terților părți și/sau fabricată din materia primă a clientului și care a fost expediată acestuia în anul de raport.

Investițiile în active imobilizate reprezintă totalitatea cheltuielilor îndreptate la crearea, procurarea și reproducerea imobilizărilor necorporale și imobilizărilor corporale.

Active imobilizate – active deținute pentru a fi utilizate pe o perioadă mai mare de un an în activitatea entității sau pentru a fi transmise în folosință terților.

Imobilizările necorporale includ invenții, mărci, licențe, know-how-uri, francize, programe informatice, desene și modele industriale, website-uri, drepturi de utilizare a imobilizărilor corporale primite sub formă de aport la capitalul social, alte imobilizări necorporale.

Imobilizările corporale includ mijloace fixe: clădiri rezidențiale și nerezidențiale, construcții inginerești, instalații de transmisie, mașini, utilaje, mijloace de transport și alte mijloace fixe; terenuri; resurse minerale; active biologice imobilizate.

Volumul mărfurilor transportate – cantitatea de mărfuri transportate, în tone.

Volumul mărfurilor transportate cu **transportul rutier** cuprinde datele cercetărilor statistice exhaustive ale întreprinderilor cu activitatea principală transport auto, cât și întreprinderilor cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări rutiere de mărfuri pentru terți (contra plată) și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate.

Parcursul mărfurilor – volumul mărfurilor transportate, în tone-kilometri se calculează prin însumarea produselor obținute de la înmulțirea cantității mărfurilor transportate în tone cu distanța de transport în kilometri.

Pasageri transportați - numărul persoanelor care au constituit obiectul transportului cu mijloacele de transport în perioada de raport, inclusiv estimările pasagerilor beneficiari de gratuită și de transport.

Parcursul pasagerilor – volumul transportului de pasageri, în pasageri-kilometri se calculează prin însumarea produselor obținute de la înmulțirea numărului pasagerilor transportați cu distanța de transport în kilometri.

BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ
AL REPUBLICII MOLDOVA,
str.Grenoble, 106, Chișinău,
MD-2019, Republica Moldova.
Tel.: (373 22) 40 30 00,
e-mail: moldstat@statistica.gov.md
<http://www.statistica.gov.md>